

הנחיות להוראת המצגת "התחשבות באחר"

קהל היעד: גן חובה – כיתה א

מטרות:

1. התלמידים יבינו מהי התחשבות.
2. התלמידים יבחינו בין מצבי התחשבות למצבי חוסר התחשבות.
3. התלמידים יבינו כי התחשבות תורמת ליחסים טובים יותר ולאווירה טובה יותר בין אנשים.

משך הפעילות:

רקע

EISENBERG (1992) מביאה דוגמאות לאמפטיה או לחסרונה אצל ילדי גן: ילדה אחת מציעה לחבר בגן פלסטלינה אחרי שהיא רואה את המצוקה שעל פניו כיוון שאין לו פלסטלינה; ילדה אחרת נותנת לחבר פלסטלינה רק לאחר שהוא מבקש ממנה במפורש; ילדה נוספת מסרבת לתת, אולם מתרצה לאחר שהחבר מבטיח לה שוקולד בתמורה. לילדים אחרים יש מרכיב אגרסיבי בהתנהגות הפרו-חברתית שלהם: למשל, הם יכו את מי שלדעתם גרם לתינוק לבכות, הם יכו אחד מההורים בעת מריבה בין ההורים, הם יקרעו את העיתון שגרם לאימם לבכות. לעומתם יש ילדים אחרים המנתקים עצמם מסימני המצוקה ובורחים. חוקרים רבים מניחים כי הבדלים אלה בהתנהגות קשורים גם להבדלים מולדים וגם להבדלים בתהליך הסוציאליזציה.

התחשבות אם כן היא חלק מהתנהגות פרו-חברתית, שבחלקה נלמדת. כבר מגיל שנתיים-שלוש ילדים מתחילים להיות מודעים לכך שהתחושות של האחר יכולות להיות שונות משלהם, הם מסוגלים לשים את עצמם במקום שני, להבין את מקור המצוקה של האחר ולעזור לו בדרכים שיקלו עליו ולא דווקא על עצמם.

(מתוך [ד"ר עדה בקר](#)).

מהלך הפעילות:

שקופית 1:

בשקופית זו מוצג נושא הפעילות.

הסבירו לתלמידים שהמצגת תעסוק בנושא התחשבות באחר.

בקשו מהתלמידים להסביר במילים שלהם מהי התחשבות.

שאלות לדיון:

- תנו דוגמאות למקרים שבהם הרגשתם שהתחשבו בכם ולמקרים שבהם אתם הרגשתם שאתם מתחשבים באחרים.
- איך הרגשתם בכל אחד מהמצבים?
- תנו דוגמאות למקרים שבהם גיליתם חוסר התחשבות או למקרים שבהם לא התחשבו בכם. איך הרגשתם במצבים האלה ואיך לדעתכם הרגיש הצד השני?

שקופית 2:

שקופיות 2 ו-3 מיועדות להמחיש את מושג ההתחשבות באמצעות דוגמה.

הקרינו לתלמידים את הקטע [מתוך פרק בסדרה "בחצר של פופיק"](#) של הטלוויזיה החינוכית בנושא התחשבות (2 דקות).

בסרטון רואים את טישה מתאמנת בנגינה בסקסופון בשעת הצהריים. זה מפריע למתושלח והוא דורש ממנה להפסיק לנגן. טישה טוענת שמדורי דורות שעת הצהריים היא השעה שבה היא רגילה להתאמן.

לאחר הצפייה בקטע שאלו את התלמידים, איך הסרטון קשור להתחשבות.

מה זה בְּכָלֵל הַתְּחַשְׁבוֹת?

הקודם

לצפייה, לחצו על . לעצירה, לחצו על . לבא, לחצו על . בסיום, לחצו על "הבא" להמשך.

הבא

שקופית 3

מי הוא חסר ההתחשבות פה?

בשקופית מופיע גרף עמודות ובו שלוש עמודות: טישה, מתושלח וטישה ומתושלח.

שאלות לדיון:

- מי לדעתכם התנהג בחוסר התחשבות? מותר להצביע פעם אחת: או לאחת מהדמויות או לשתיהן יחד.
- מדוע לדעתכם טישה התנהגה בחוסר התחשבות?
- מדוע לדעתכם מתושלח התנהג בחוסר התחשבות?
- מי הרגיש שלא מתחשבים בו?
- איך אפשר לדעת אם התנהגות של מישהו היא חוסר התחשבות או לא?

מי הוא חסר ההתחשבות פה?

12	4	13
טישה ומתושלח	מתושלח	טישה

הקודם

רשמו את מספר המצביעים ליד כל עמודה. לחצו על "הבא" להמשך.

הבא

מתושלח

טישה

שקופית 4

כיצד הייתם נוהגים אם הייתם טישה?

שקופית זו מזמינה את התלמידים להביע את עמדותיהם על הסיפור, בסקר דמויות. יש לסמן דמות עבור כל תלמיד המביע הזדהות עם אחת הדמויות או עם שתיהן.

לנגן או לא לנגן
כיצד הייתם נוהגים אלו הייתם טישה?

לא מנגנים

מנגנים

שקופית 5

השמיעו את ההגדרה של התחשבות:

להתחשב באחר זה להתיחס למה שהוא מרגיש ולמה שרוצה, ולפעמים גם לותר על הרצון שלי באותו הרגע.

שאלות לדין:

- הסבירו מהי חוסר התחשבות במילים שלכם.
- האם זה דומה או שונה ממה שאמרתם בתחילת השיעור? אם כן, במה?

מה זו התחשבות?

להתחשב באחר זה להתיחס למה שהוא מרגיש ולמה שרוצה, ולפעמים גם לותר על הרצון שלי באותו הרגע.

לחצו על לשמיעה.

הבא הקודם

שקופיות 6

בשקופיות אלו מוצגים שלושה מקרים המראים התחשבות או חוסר התחשבות של ילד אחד באחר.
[תמונות עם רמקול ליד כל תמונה. קליק על הרמקול ישמיע את תיאור המקרה]

מקרים של התחשבות וחסר התחשבות

האזינו לכל מקרה וענו על השאלות האלה:

א. האם הדמות שבתמונה מתחשבת באחרים?
ב. אם לא, מה היא היתה צריכה לעשות כדי שמוכל להגיד שנהנה בהתחשבות?

למידע נוסף

הקודם הבא

לקריאת תיאור המקרה לחצו על "למידע נוסף".
להאזנה לחצו על . לסגירת החלון לחצו על X.

שקופית 6א

השמיעו/הקריאו את תיאור המקרה:

אוהד מחכה במגלשה שיונתן יגלוש ויפנה לו מקום, אבל יונתן יושב בראש המגלשה צוחק ולא זז.

שאלו את התלמידים:

- האם אוהד מתחשב ביונתן? איך?
- האם יונתן מתחשב באוהד? איך?
- איך לדעתכם אוהד מרגיש במצב הזה? מדוע?
- מה יונתן צריך לעשות כדי שנוכל להגיד שהוא מתחשב באוהד?

שקופית 6ב

השמיעו/הקריאו את תיאור המקרה:

אלה רעבה. לארוחת עשר היא הביאה כריך עם גבינה ותפוח. תמר שכחה את ארוחת העשר שלה בבית וגם היא רעבה. אלה מחלקת את הכריך שלה לחצי ונותנת אותו לתמר.

שאלו את התלמידים:

- מי פה גילתה התחשבות? מדוע?
- איך לדעתכם הרגישה תמר כשאלה נתנה לה חצי מהכריך שלה?

שקופית 6ג

השמיעו/הקריאו את תיאור המקרה:

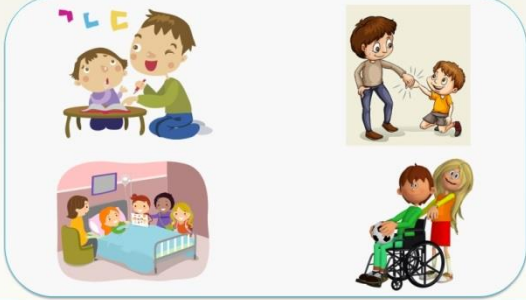
ארנון מצביע בשיעור. המורה שאלה את הכיתה שאלה והוא יודע את התשובה, אבל דותן מדבר עכשיו.

שאלו את התלמידים:

- האם ארנון מתנהג בצורה מתחשבת או לא? מדוע?
- איך לדעתכם זה גורם לדותן להרגיש?

עצבו כרזה שתעודד התחשבות

בחרו תמונה שתבטא התחשבות בצורה הטובה ביותר לדעתכם.

הקודם בחרו תמונה שתבטא התחשבות בצורה הטובה ביותר, לדעתכם. הבא

שקופיות 7

בשקופיות האלה התלמידים מוזמנים לעצב כרזה שתעודד התחשבות.

שקופית 7א

בשקופית מופיעות ארבע תמונות המציגות מצבי התחשבות.

שאלו את התלמידים על כל אחת מהתמונות בנפרד:

- מה אתם רואים בכל תמונה?
- איך זה קשור להתחשבות?
- איך לדעתכם מרגישים הילד או הילדה שנוהגים בהם בהתחשבות?
- הזמינו את התלמידים לבחור ברוב קולות את תמונת ההתחשבות שהכי מוצאת חן בעיניהם.

שקופית 7ב

השמיעו/ הקריאו לתלמידים את שלוש הסיסמאות המעודדות התחשבות.

הזמינו את התלמידים לבחור ברוב קולות את הסיסמה המועדפת עליהם.

בסיום, תופיע הכרזה שעיצבו התלמידים עם התמונה הנבחרת והסיסמה המועדפת.

לסיכום, שאלו את התלמידים:

- איזה דבר חדש למדתם היום בפעילות?
- מה הכי אהבתם בפעילות? מדוע?

הזמינו את התלמידים למשימה לשבוע הקרוב. בקשו מהם לשים לב איפה הם מתחשבים באחרים, ולכתוב את זה במחברת. בשבוע שלאחר מכן, הזמינו את התלמידים לשתף את הכיתה בחוויותיהם, כיצד הרגישו וכיצד ההתנהגות שלהם גרמה לאחרים להרגיש.